Βιογραφικό σημείωμα

Ο **Παύλος Σάμιος** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1948 και απεβίωσε το 2021. Άρχισε να σχεδιάζει και να ζωγραφίζει σε πολύ νεαρή ηλικία. Η θρησκευτική ζωγραφική τράβηξε επίσης το ενδιαφέρον του.

Μετά την αποφοίτησή του από την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, ξεκίνησε τη δυναμική του καριέρα στην Ελλάδα, με εκθέσεις και παρουσιάσεις και αναθέσεις ειδικών παραγγελιών όπως παρεκκλήσια σε Frescoes, τοιχογραφίες, πορτραίτα και ημερολόγια.

Από το 1978 έως το 1992, μετακόμισε στο Παρίσι, όπου η δουλειά του έλαβε διεθνή αναγνώριση μέσα από εκθέσεις και από την συμμετοχή του στη Διεθνή Έκθεση Σύγχρονης Τέχνης (FIAC). Παράλληλα εξέθετε και στην Αθήνα.

Το 1992 ο Σάμιος επέστρεψε στην Ελλάδα για να επαναπροσδιορίσει τις ρίζες του εξερευνώντας νέες ιδέες που συνδυάζουν τις παραδοσιακές τεχνικές με τις έννοιες της σύγχρονης τέχνης.

Το 2000 διορίστηκε καθηγητής στη Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, όπου ηγήθηκε του Εργαστηρίου Βυζαντινής Τέχνης και Παραδοσιακών Τεχνικών (Βυζαντινές Εικόνες, Εγκαυστική, Χειρόγραφα, Φρέσκο). Η θητεία του ολοκληρώθηκε το 2016.

Από το 1991 έως το 2021, τα έργα του Σάμιου έχουν εκτεθεί διεθνώς σε πάνω από 75 ατομικές εκθέσεις, οι περισσότερες από τις οποίες έλαβαν χώρα στην Ελλάδα, αλλά και στο εξωτερικό, όπως Ευρώπη, Αμερική, Ασία. Το έργο του βρίσκεται σε πολλά μουσεία και ιδιωτικές συλλογές σε διεθνές επίπεδο.

Το 2014, έκανε την μεγάλη αναδρομική του έκθεση στο Μουσείο Μπενάκη, με τίτλο «ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΛΟΓΙΑ-PAINTING APOLOGY» με πάνω από 170 έργα, από όλες τις περιόδους της καριέρας του. Εξέδωσε και σχετικό βιβλίο-κατάλογο με τον ίδιο τίτλο.

Ο Σάμιος συνέχισε τη δημιουργική του εργασία πάντα με νέα θέματα. Στο Βυζαντινό Μουσείο παρουσίασε την εμπνευσμένη ζωγραφική του ενότητα με τίτλο «ΣΠΑΣΜΕΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ-BROKEN HISTORY». Η τελευταία του έκθεση στη γκαλερί Σκουφά με τίτλο «Καφέ Παράδεισος» περιλάμβανε μια σειρά έργων από στιγμές καθημερινής ζωής στα καφενεία. Ήταν η τελευταία και πολύ επιτυχημένη του έκθεση.

Επιλογή έργων στο ατελιέ του ζωγράφου, 18 Φεβρουαρίου 2020

ΦΕΤΙΧΕ ΤΖΑΜΙ
FETHIYE MOSQUE

Επιμέλεια έκθεσης:

Δρ. Ολυμπία Βικάτου, Γιώργος Κοτρώνης, Βίβιαν Στάικου

Υπεύθυνη επικοινωνίας, Καλλιτεχνικός συντονισμός:

κα Μαρία Ξανθάκου, mariaxanthakos@me.com

www.samiospavlos.gr

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΚΤΗΜΑ ΟΡΦΑΝΟΥ
DOMAINE ORFANOS

Πράσινο+Μπλε
Μη Κερδοσκοπική Οργάνωση Πολιτισμού & Περιβάλλοντος

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ

Παύλος Σάμιος

ΧΑΙΡΕ

24 Ιουλίου - 31 Οκτωβρίου

Φετιχιέ Τζαμί

Ναύπακτος 2022

ΥΠΠΟΑ - ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΛΕΥΚΑΔΟΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ ΚΟΤΡΩΝΗ

- Τ' αγάλματά είναι στο μουσείο.
- Όχι, σε κυνηγούν, πώς δεν το βλέπεις;
θέλω να πω με τα σπασμένα μέλη τους,
με την αλλοτινή μορφή τους που δε γνώρισες
κι όμως την ξέρεις.
....
γιατί τ' αγάλματα δεν είναι πια συντρίμμια,
είμαστε εμείς. Τ' αγάλματα λυγίζουν αλαφριά... καληνύχτα.
«Ηδονικός Ελπήνωρ», Γ. Σεφέρης

Στις αρχές του 2020 επισκεφθήκαμε το ατελιέ του Παύλου Σάμιου στην Αθήνα, όπου συμφωνήθηκε - με ενθουσιασμό από όλες τις πλευρές - η μεταφορά στο Φετιχιέ τζαμί μέρους της πολύ επιτυχημένης έκθεσης «**Σπασμένη Ιστορία/Broken History**», που είχε παρουσιάσει ο ζωγράφος στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο το 2019. Δυστυχώς η πανδημία που ενέσκηψε στον πλανήτη και ο απροσδόκητος θάνατος του καλλιτέχνη το 2021 δεν επέτρεψαν την πραγματοποίηση του εγχειρήματος με την φυσική παρουσία του Σάμιου στη Ναύπακτο.

Σε συνέντευξη του το 2019 ο Σάμιος δήλωσε πως η τελευταία του δουλειά είναι μια από τις ωραιότερες εκθέσεις που έχει κάνει στη ζωή του. Σήμερα, χωρίς αυτόν, αλλά με την πολύχρωμη αύρα του να στεφανώνει τον τρούλο του τζαμιού, επιχειρούμε με τα Σύγχρονα Εκπαιδευτήρια Κοτρώνη να μεταφέρουμε, με απόλυτο σεβασμό στο έργο του, σπαράγματα της «Σπασμένης Ιστορίας» σε ένα μνημείο που ο ίδιος αγαπούσε ιδιαίτερα. Έργα του καταξιωμένου ζωγράφου, άλλωστε, έχουν φιλοξενηθεί στο Φετιχιέ τζαμί το έτος 2013, σε ατομική έκθεση, με πρωτοβουλία της τότε αρμόδιας 22ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων.

Χάρτινες κούτες, ποικίλων διαστάσεων, που ο ίδιος ο καλλιτέχνης περιμάζεψε από τον δρόμο, χρησιμοποιήθηκαν ως καμβάς για την ελεύθερη απόδοση αρχαίων γλυπτών. Από τις επίπεδες χάρτινες επιφάνειες αναδύονται αρχαϊκές μορφές κατακερματισμένες, υποδηλώνοντας την ανησυχία του Σάμιου για τη διαχείριση του παρελθόντος. Κυκλαδικά ειδώλια, αρχαϊκές και κλασικές γλυπτικές δημιουργίες, πλαισιώνονται με πολύχρωμα γκράφιτι, που ζωγράφισε στο περιθώριο με σπρέι ο Σάμιος, επιχειρώντας να γεφυρώσει την ακτινοβολία της αρχαίας γλυπτικής τέχνης με την καθημερινότητα των δρόμων της σύγχρονης Αθήνας. Εκτός από χαρτόνια, ο Σάμιος, όπως θα έκανε και ένας γλύπτης της αρχαιότητας, επισκέφθηκε το λατομείο της Πεντέλης, μάζεψε κομμάτια μαρμάρου και πάνω τους αποτύπωσε «αρχαϊκά χαμόγελα».

Ο διακεκριμένος αρχαιολόγος Γιάννης Καρούζος που είχε ασχοληθεί κατεξοχήν με την αρχαία γλυπτική γράφει το 1946:

«Ίσως μπορέσουν τα μάτια μας, σε κάποιες στιγμές τουλάχιστο της προσπάθειας, να έχουν τη χάρη να σμίξουν με την αρχαία ελληνική όραση – το θέλγητρο αυτό δεν είναι λιγότερο ακριβό από τη γοητεία που έχει το φαινόμενο ενός καλλιτέχνη ή αισθητικού, που ξένοιαστος για αρχαιογνωσία, μα φανατικός για τα δικά του προβλήματα, χαίρεται άμεσα το αρχαίο καλλιτέχνημα, κάποτε μάλιστα και πετυχαίνει κάτι από τη βαθύτερη ουσία του».

Στην περίπτωση του Σάμιου, έχουμε έναν εικαστικό που παράλληλα είναι και αρχαιογνώστης, καθώς είχε μελετήσει σε βάθος γλυπτά των Δελφών και της Ακρόπολης. Για να αναδείξουμε και αυτή την πλευρά του καθηγητή της ΑΣΚΤ, αποφασίσαμε να εντάξουμε στην έκθεση βιντεοπροβολή με διάλεξη του Σάμιου για την αρχαία γλυπτική που έδωσε το 2019. Μέρος της διάλεξής του είναι αφιερωμένο στην πολυχρωμία των αρχαίων γλυπτών και των ναών. Ο Σάμιος έχει εξερευνήσει εκτενώς τη χρήση του χρώματος στην αρχαία ελληνική γλυπτική, όπως μας δείχνουν μεταξύ άλλων, οι πολλές αναπαραστατικές προτάσεις του σε ακουαρέλα.

Δεδομένου ότι η έρευνα για την πολυχρωμία στα αρχαία αγάλματα γνωρίζει την τελευταία δεκαετία μεγάλη απήχηση, φροντίσαμε ώστε η έκθεσή μας να πλαισιωθεί μετά την έναρξη της σχολικής χρονιάς με εκπαιδευτικό πρόγραμμα αφιερωμένο στη διερεύνηση και διατήρηση πρωτότυπου χρώματος σε αρχαία αγάλματα, καθώς και στις σύγχρονες προτάσεις ανακατασκευής.

Κλείνοντας, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε για τη συνεργασία τη σύζυγο του Παύλου Σάμιου, κα Μαρία Ξανθάκου, η οποία βοήθησε ιδιαίτερα στην επιλογή και τη συγκέντρωση των έργων που μεταφέρθηκαν στη Ναύπακτο.

Ο ίδιος ο ζωγράφος σχολιάζοντας το κύκνειο άσμα του είχε πει: *«Όλο το παρελθόν, η ιστορία αναδύθηκαν μέσα μου και πικρή ήρθε η διαπίστωση για το που ήμασταν και που φτάσαμε. Τα έχουμε κάνει όλα κομμάτια... Ωστόσο εύχομαι να επιστρέψουμε σε μια πιο αισιόδοξη και δυναμική έκφραση στην Ελλάδα».* Με την τελευταία αυτή φράση ως ευχή, αποχαιρετούμε ένα μεγάλο πνεύμα της σύγχρονης ελληνικής τέχνης.

Για την επιμέλεια της έκθεσης
Ναύπακτος, Ιούλιος 2022
Δρ Ολυμπία Βικάτου, Διευθύντρια ΕΦΑΑΙΤΛ
Βίβιαν Στάικου, αρχαιολόγος ΜΑ, ΕΦΑΑΙΤΛ

«Η πρώτη αλήθεια είναι ο θάνατος. Απομένει να μάθουμε ποια είναι η τελευταία» έγραφε ο Οδυσσέας Ελύτης, για να υπερθεματίσει ότι «η Ποίηση αρχίζει από κει που την τελευταία λέξη δεν την έχει ο θάνατος». Κι έτσι είναι! Οι σπουδαίοι καλλιτέχνες με το έργο τους ξορκίζουν τον θάνατο. Είναι νικητές της ζωής. Ένας τέτοιος νικητής της ζωής, ο ζωγράφος και πανεπιστημιακός Παύλος Σάμιος, με το δικό του μοναδικό και αναγνωρίσιμο καλλιτεχνικό ιδίωμα παραμένει ζωντανός μέσα μας.

Ο Παύλος (γιατί έτσι μου ζητούσε να τον αποκαλώ: στον ενικό και με το μικρό του όνομα) ποιώντας ζωγραφική, «ποίησε» στην ουσία «Ποίηση», μεταφέροντας το έρμα της αυθεντικής προσωπικότητας του στις δημιουργίες του. Για όλους εμάς που τίμησε με την φιλία του, αλλά και όλους τους άλλους που ακούμπησε με την τέχνη (και τον λόγο του θα πρόσθετα) ο Παύλος μας ώθησε και μας ωθεί σε μονοπάτια που το παρελθόν και τα άδυτα του κόσμου μας συναντιούνται και μας βοηθούν να γνωρίσουμε καλύτερα τον διαχρονικό ιστορικό μας εαυτό. Αυτή του η καλλιτεχνική προσφορά του εξασφαλίζει μία θέση στο πάνθεον της Ελληνικής ζωγραφικής ενώ ο ίδιος μέσα από την τέχνη του κερδίζει το στοίχημα της Αθανασίας.

Τα "Σύγχρονα Εκπαιδευτήρια Κοτρώνη", ως οφείλει κάθε εκπαιδευτικος οργανισμός, στηρίζουν την καλλιτεχνική δημιουργία με ποικίλες δράσεις τους. Στο πλαίσιο αυτό συνδιοργανώνουν με την Εφορία Αρχαιοτήτων Αιτωλοακαρνανίας και Λευκάδος την έκθεση «**ΠΑΥΛΟΣ ΣΑΜΙΟΣ, ΧΑΙΡΕ**».

Η συγκεκριμένη έκθεση είναι φόρος τιμής στον καλλιτέχνη που αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κεφάλαια της σύγχρονης τέχνης στη χώρα μας και διεθνώς.

Θα ήθελα τέλος να ευχαριστήσω την Μαρία Ξανθάκου, σύζυγο και συνοδοιπόρο του Παύλου Σάμιου, που στήριξε την συγκεκριμένη έκθεση και έδωσε συνέχεια στην επιθυμία του να παρουσιαστούν τα έργα του στην πόλη μας.

Γιώργος Κοτρώνης
Πρόεδρος
Σύγχρονα Εκπαιδευτήρια Κοτρώνη